

Umetnostni zakladi Kosova z dr. Šerbeljem

Strokovno vodstvo: dr. Ferdinand Šerbelj

Vabljeni na čudovito odkrivanje umetnostnih zakladov Kosova! Obiskali bomo najlepše srednjeveške samostane srbske pravoslavne cerkve: samostan Banjska pri Kosovski Mitrovici, samostan Gračanica pri Prištini, Visoke Dečane, samostan Sv. nadangelov pri Prizrenu ter Pečko Patriarhijo pri Peči. Spotoma bomo odkrivali tudi znamenitosti Prištine z mošejo Mehmeda Fetiha, obiskali Sinan Pašino otomansko mošejo v Prizrenu in Hadum mošejo v Djakovici, si ogledali Terzijski otomanski most, barantali na najstarejšem bazarju Kosova v Djakovici, se izgubljali v labirintu ulic Prizrena ter raziskovali ostanke antične bazilike rimske Ulpiane ... Spotoma pa še Smederevo in Beograd!

Datumi

- 21.05. - 26.05.2019

Opis poti

- 1. dan - Smederevo:

Odhod iz Ljubljane ob 5. uri. Vožnja mimo Zagreba in Beograda v **Smederevo**. Zgodovinsko mesto ob Donavi je zraslo na ostankih starega rimskega naselja. **Ogled mogočne trdnjave**, ki jo je na bregu Donave postavil despot Juraj Branković. Mnogo let je kljubovala turškim napadom in sodi med najbolj ohranjene evropske utrdbe tega obdobja. Nato prosto za pozno kosilo po želji. Nadaljevanje vožnje v Kraljevo. Nastanitev v hotelu, večerja in nočitev.

- 2. dan - samostan Gradac - samostan Banjska - Priština:

Zajtrk. Vožnja do **samostana Gradac** v bližini Raške. Zgodovina samostana sega v zadnjo četrtino 13. stol., zgraditi pa ga je dala kraljica Jelena Anžijska. Zelo lepo ohranjena romansko gotska enoladijska cerkev s kupolo je čudovit primer t.i. srbsko bizantinske raške arhitekturne šole. Notranjost je obogatena s čudovitimi, žal le delno ohranjenimi srednjeveškimi freskami, ki so jih ustvarili največji mojstri tistega časa. Nadaljevanje vožnje na Kosovo. V bližini Kosovske Mitrovice bomo obiskali **samostan Banjska, ki ga je na začetku 14. stol. dal postaviti eden izmed najpomembnejših srbskih kraljev Štefan Milutin iz dinastije Nemanjić za namen grobne cerkve**. Je eden redkih samostanov, kjer je še ohranjena ustanovna listina. Enoladijska romanska cerkev s slepo kupolo je zgrajena po vzoru samostana Studenica v slogu raške šole, po pomembnosti pa je bil samostan četrti najpomembnejši. Samostan je bil v srednjem veku znan po »banjskem zlatu«, saj so bile freske v notranjosti okrašene z nešteto zlatimi lističi, ki so ustvarjali vtis nadzemskega. Na poti proti **Prištini** se bomo ustavili pri **spomeniku Gazimestan, ki so ga leta 1953 postavili v spomin na zgodovinsko bitko med srbsko in otomansko vojsko na Kosovem polju leta 1389**. Nadaljevanje vožnje v **prestolnico, univerzitetno mesto in mesto številnih kavarn. Na sprehodu po mestu bomo**

spoznali mešanico različnih kulturnih in umetnostnih vplivov, ki so se izmenjevali skozi zgodovino.

Ogledi: Skenderbegov spomenik, parlament, mošeja na čaršiji z začetka 15. stol., spomenik New-born, ki so ga postavili ob osamosvojitvi, mošeja Mehmeda II. Fatiha, zgrajena okoli leta 1460, ki velja za največjo mošejo v Prištini s čudovitimi belomodrimi poslikavami, poleg pa se nahaja hamam. Videli bomo tudi stolp z uro (sahat kula), mogočno arhitekturo Narodne knjižnice, cerkev Matere Tereze, spomenik Billa Clintona ... Nastanitev v hotelu, večerja in nočitev.

- 3. dan - Gračanica - Ulpiana - Peč :

Zajtrk. Dopoldne si bomo ogledali **samostan Gračanica (UNESCO) v istoimenski vasi, kjer je večina prebivalcev kosovskih Srbov. Samostan predstavlja vrhunec pozno bizantinske umetnosti z odlično ohranjenimi freskami iz 14. stol.** Današnja cerkev je bila zgrajena na temeljih bizantinske bazilike, katere začetki segajo v čas, ko je bil v Gračanici sedež škofije bližnje Ulpiane. Kompleks je eden izmed lepših primerov samostanske arhitekture, ki jih je dal postaviti kralj Štefan Milutin. Na njegovem dvoru so bili prisotni močni bizantinski vplivi, saj je bila njegova druga žena Simonida hči bizantinskega cesarja Andronika in tako je na srbski dvor v 14. stol. prišlo veliko število bizantinskih umetnikov, ki so poskrbeli za vsa kraljeva naročila. Bizantinska tradicija kombiniranja kamna in opeke se preliva z gotskimi dekorativnimi elementi. V notranjosti lahko občudujemo poslikave dvorne šole kralja Milutina, za katerega sta ustvarjala dva pomembna slikarja šole iz Soluna: Mihailo in Evtihije. Kratka vožnja do **arheološkega najdišča antične Ulpiane, mesta, ki je veljalo za eno izmed pomembnejših rimskih mest Balkana.** Potem, ko je cesar Avgust premagal ilirska plemena v 1. stol. pr. n. št., je področje Kosova postalo del rimske province Ilirika. Mesto je postalo ekonomsko izjemno pomembno, še večji pomen pa je pridobilo v 2. stol., ko je pripadlo provinci Dardaniji. V 6. stol. je mesto uničil potres, bizantinski cesar Justinijan je sicer naročil temeljito prenovo, a mesto je živelo le še kratek čas, saj so se v kraje začela naseljevati slovanska in avarska plemena.

Izkopanine, ki jih bomo videli (temelji nekaj poslopij, grobnice in ostanki templja), so skromne, a morda bodo na Kosovu kmalu odkrili svoje »Pompeje«. Nadaljevanje vožnje v **Peč, kjer je sedež srbskega pravoslavnega patriarhata. Peč je drugo največje mesto na Kosovu, kljub uničenju leta 1999 pa lahko še vedno začutimo otomanski utrip, saj je nekaj značilnih utrjenih hiš (kula) še ohranjenih.** Obiskali bomo čudovito mošejo Bajrakli na čaršiji, za katero se domneva, da je bila zgrajena v drugi polovici 15. stol., ko je bilo mesto središče sandžaka. Poleg mošeje se nahaja čaršija, zaradi uničenja leta 1999 pa si lahko nekdanjo živahnost številnih trgovinic z nakitom le predstavljamo. Sprehodili se bomo tudi mimo tradicionalnih otomanskih hiš ter po glavnem korzu do našega hotela, ki velja za historično znamenitost mesta! Nastanitev v hotelu, večerja in nočitev.

- 4. dan - Pečka patriarhija - Visoki Dečani - Džakovica - Terzijski most:

Zajtrk. Dan bomo začeli z ogledom **Pečke patriarhije, ki se nahaja v impresivnem naravnem habitatu ob reki Bistrici, ki teče iz Rugovske soteske proti rodovitnim področjem Metohije.** V času dinastije Nemanjić je bil sedež srbske nadškofije v Žiči blizu Kraljeva, po hudem tatarskem napadu okoli leta 1290 pa so sedež prestavili v Peč, kjer je bil samostan zaščiten z ozko Rugovsko sotesko. Leta 1346 v času vladavine kralja Dušana je nadškofija postala sedež patriarhata, pretrgali so vezi s Carigradom in postali samostojni. Takrat je kralj Dušan Silni postal prvi srbski car. Patriarhijo sestavljajo tri cerkve, ki so nastale v 13. in 14. stol. Najstarejša je cerkev Sv. apostolov, ki jo je zgradil sv. Sava, nadškof Nikodim je dodal cerkev sv. Demetra, nadškof Danilo pa nazadnje še Marijino cerkev (posvečena bizantinski devici Hodegetriji) in kapelo sv. Nikolaja. Poslikave notranjščin so nastale med 13. in 17. stol., najstarejše poslikave iz 13. stol. so v kupoli cerkve Sv. apostolov, najlepše freske pa najdemo v Marijini cerkvi, kjer je 23 upodobitev dinastije Nemanjić. Vožnja do naslednjega pomembnega samostana **Visoki Dečani (UNESCO)**. Samostan je v dvajsetih letih 14. stol. ustanovil srbski kralj Štefan

Dečanski, dokončal pa njegov sin Dušan Silni. Čudovita arhitektura je kombinacija bizantinskih, romanskih in gotskih elementov, portali, konzole, okna in kapiteli pa so umetelno okrašeni s številnimi detajli. Notranjost je popolnoma poslikana s freskami, na katerih najdemo več kot tisoč različnih kompozicij in portretov, v kupoli pa čudovito upodobitev Kristusa Pantokratorja v spremstvu prerokov. Po ogledih nadaljevanje vožnje v **Djakovico, mesto med Pečjo in Prizrenom, ki je najbolj znano po najstarejši čaršiji na Kosovu in čudoviti mošeji Hadum s konca 16.**

stol. Sprehod po mestecu z ogledom mošeje in bazarja, katerega zgodovina sega v 16. stol., ko so nastale številne lesene prodajalne lokalnih rokodelcev. Leta 1999 je bil uničen, a so ga skoraj popolnoma rekonstruirali in je tako danes še vedno ena izmed najzanimivejših znamenitosti Kosova. Na poti proti Prizrenu se bomo ustavili še ob eni znamenitosti – **kamnitem Terzijskem mostu**, ki je bil zgrajen konec 15. stol., vklesan napis v turščini pa nam pove, da ga je v 18. stol. obnovil ceh krojačev iz Djakovice. Nadaljevanje vožnje v Prizren. Namestitev v hotelu, večerja in nočitev.

- 5. dan - Dušangrad - Prizren:

Zajtrk. Kratka vožnja skozi kanjon reke Bistrice do **samostana Sv. nadangelov, ki ga je dal postaviti car Dušan Silni med leti 1343 in 1352 v sklopu trdnjave Višegrad** (na zemljevidih nekdanje Jugoslavije **Dušangrad**). **V kompleksu se nahajata dve cerkvi, v prvi, posvečeni Sv. nadangelom je Dušanova grobnica, poleg se nehaja še cerkev sv. Nikolaja.** Obe sta zgrajeni v slogu raške šole. V okviru kompleksa so bili tudi drugi objekti: knjižnica, bolnica, dormitorij, obednica v obliki križa in gospodarska poslopja. Do prihoda Turkov v Prizren je veljal za najbogatejši samostan v regiji. V 15. stol. so Turki samostan uničili, obstajajo domneve, da naj bi bil gradbeni material samostana uporabljen pri gradnji mošeje v Prizrenu. Po drugi svetovni vojni je samostan spet postal aktiven, leta 1999 in 2004 pa je sledilo ponovno uničenje. Zdaj je pod zaščito Republike Srbije in KFOR-ja, zadnja leta poteka temeljita obnova. Po ogledu nas čaka **raziskovanje**

Prizrena! Etnično živopisano mesto z mogočno utrdbo na hribu ima največje število čudovito ohranjenih večnadstropnih otomanskih zgradb, turščina pa je še danes eden izmed jezikov, ki ga slišimo na ulicah mesta. Sprehodili se bomo mimo imenitnih otomanskih hiš, si ogledali dve izmed najpomembnejših prizrenskih mošej, Bajrakli iz 16. stol. in čudovito Sinan Pašino mošejo z začetka 17. stol. Nasproti mošeje je zaščitni znak Prizrena – impozantni kamniti most. Obiskali bomo tudi pravoslavno cerkev Bogorodice Ljeviške (UNESCO), ki je v 14. stol. nastala na temeljih še starejše bizantinske cerkve. Nad gradnjo je bdel kralj Štefan Milutin. Pozneje so jo spremenili v mošejo, freske pa prebelili, a so jih nato v petdesetih letih prejšnjega stoletja ponovno odkrili. Žal je kompleks leta 2004 utrpel hude poškodbe. Tloris cerkve je s svojo centralno petkupolno zasnovo podoben tlorisu cerkve Sv. apostolov v Solunu, v notranjosti pa so freskantski cikli mojstra Mihajla Astrape. Vožnja mimo Prištine do kosovsko srbske meje, kjer se bomo poslovili od Kosova in nadaljevali pot v Niš do našega hotela. Nastanitev, večerja in nočitev.

- 6. dan - Beograd:

Zajtrk. Zadnji dan na poti domov se bomo ustavili v **Beogradu. Mesto ima zelo lepo in strateško ugodno lego na hribovitih obronkih Avale na sotočju dveh rek, Save in Donave.** Ogled glavnih znamenitosti starega dela mesta z avtobusom in peš: Kalemegdan s trdnjavo – od tod je lep pogled na sotočje Save in Donave, saborna cerkev, Konak kneginje Ljubice, Trg svobode, Terazije, skupščina in seveda tudi prekrasna **cerkev sv. Save, ki sodi med največje pravoslavne cerkve na svetu** (z marmorjem jo krasijo slovenski strokovnjaki) ... Vrnitev v Ljubljano.

Podrobnosti o stroških

Cene:

- 459,00€ - pri najmanj 45 osebah
- 549,00€ - pri najmanj 30 osebah

Doplačila:

- 27,45 € - Odpovedni riziko:
- 100,00 € - Enoposteljna soba:

Akontacija:

- 170,00€

Prijavnina:

- 15 €

V ceno je vračunano: prevoz s turističnim avtobusom, 5 polpenzionov v hotelih s 4 zvezdicami (dvoposteljne sobe z lastnimi kopalnicami in WC), osnovno nezgodno zavarovanje, lokalno vodstvo v Prištini, Peči, Prizrenu in Beogradu, vodja poti (umetnostni zgodovinar) in organizacija. Vstopnine niso vračunane.

Slovenski državljani za vstop na Kosovo potrebujejo veljaven potni list.